Gemeente Aalten

Biodiversiteitsplan gemeente Aalten

Biodiversiteitsplan gemeente Aalten

Colofon

Biodiversiteitsplan gemeente Aalten

Auteur
de heer D.J. Stronks, Staring Advies

Opdrachtgever
gemeente Aalten,
de heer J.W. Groot Roessink,
Beleidsmedewerker Openbare ruimte en groen

Datum

3 juli 2023

Het opstellen van dit biodiversiteitsplan is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Gelderland.

De geelgors is een kenmerkende soort van het kleinschalige agrarische landschap rond Aalten.

provincie Gelderland

Gemeente Aalten

STARING ADVIES

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
1 Inleiding 6
Aanleiding 6
Leeswijzer 7
2 Doel en reikwijdte 8
3 Knelpunten en kansen 9
Inleiding 9
Knelpunten 9
Kansen 10
4 Uitvoeringsagenda Biodiversiteit 11
4.1 Aanpassing beheer en inrichting gemeentelijke eigendommen 11
4.2 Ondersteuning initiatieven 16
4.3 Voorlichting, inspiratie en educatie 18
4.4 Beleid en regelgeving 20
4.5 Prioritering - Basiskwaliteit Biodiversiteit 22
5 Monitoring 23
6 Begroting en planning 25

Voorwoord

Al fietsend door het prachtige buitengebied van Aalten valt het mij op dat je geen veldleeuwerik boven de akker meer hoort zingen, je bijna geen kievit meer in de wei ziet en er nauwelijks nog een bloem bloeit in de berm en in de slootkant. De achteruitgang van de biodiversiteit is overal zichtbaar en kent helaas één oorzaak: menselijk handelen. Onder andere klimaatverandering, verdroging, intensief grondgebruik en de stikstofproblematiek zijn het gevolg hiervan en hebben geleid tot een sterke afname van de biodiversiteit. Herstel van de biodiversiteit is voor de mens van levensbelang!

Biodiversiteit zorgt voor een gezond woon- en werkklimaat, het maakt landbouw mogelijk en maakt Aalten toeristisch aantrekkelijk. Daarmee is biodiversiteit ook economisch zeer waardevol. De gemeente Aalten is zich daarvan bewust en werkt al vele jaren aan het herstel van de biodiversiteit door bijvoorbeeld het akkerrandenproject. Wij willen het herstel van de biodiversiteit in onze mooie gemeente een nieuwe impuls geven door middel van dit biodiversiteitsplan. De gemeente zelf kan hierin slechts een bescheiden rol spelen doordat wij alleen op onze eigendommen zoals het openbaar groen, de wegbermen en de laanbomen daarin praktisch wat kunnen doen. Wij vragen daarom de inwoners en de ondernemers in de gemeente om aan de slag te gaan met het herstel van de biodiversiteit. Wij willen hier graag samen met hen aan werken. Dit plan vormt daarvoor een inspiratiebron. Overal liggen kansen om de biodiversiteit te bevorderen. Iedereen kan wat doen en soms moeten we juist nalaten iets te doen.

Laten we onze inwoners en ondernemers steunen bij hun initiatieven om de biodiversiteit in Aalten te bevorderen, bijvoorbeeld door het aanbieden en maken van nestkasten, natuureducatie op scholen of het vergroenen van tuinen en bedrijven. Ik ben erg benieuwd naar jouw ideeën om dit te realiseren!

Laten we de handen uit de mouwen steken en ermee aan de slag gaan.

Erik Groters

Wethouder Gemeente Aalten

Erik Groters
plant een boom

Romienendiek. Foto: Sander Klein Hesselink. Derde prijs fotowedstrijd Ode aan het Landschap.

1 Inleiding

Aanleiding

Je ruikt de geur van bloemen en hoort allerlei vogels zingen tijdens een wandeling langs akkerranden in het agrarische landschap, ziet de ijsvogel tijdens een rondje om de Slingeplas, ziet reeën in het Aaltense Goor en je geniet van het prachtige landschap tijdens een fietstocht. Biodiversiteit is heel erg belangrijk voor de manier waarop wij als inwoners, maar ook bezoekers onze omgeving beleven. Werken aan een betere biodiversiteit staat garant voor een beter leefmilieu en een gezonder leven.

Waarom een biodiversiteitsplan? Voor de leefbaarheid van de aarde in de toekomst is biodiversiteitsverlies het grootste probleem, op de voet gevolgd door opwarming van het klimaat, één van de oorzaken van biodiversiteitsverlies. De biodiversiteit holt wereldwijd achteruit. Nederland was een van de koplopers wat dat betreft. De grootste klap hebben we hier inmiddels wel gehad. Duits onderzoek heeft aangetoond dat tussen 1989 en 2016 de totale biomassa vliegende insecten in natuurgebieden met ruim 75 procent is afgenomen. Het is aangetoond dat in Nederland een vergelijkbare achteruitgang heeft plaatsgevonden. In overwegend agrarische gebieden, zoals in het buitengebied van de gemeente Aalten, heeft een nog grotere achteruitgang plaatsgevonden. Vrijwel iedere inwoner van het buitengebied van Aalten die minimaal 30 jaar auto rijdt, weet dat in de afgelopen 30 jaar het aantal doodgereden insecten op de voorzijde van zijn of haar auto met meer dan 90% is afgenomen.

Het kleinschalige, overwegend agrarische landschap van de Achterhoek kende een eeuw geleden een zeer grote biodiversiteit. Van de kleinschaligheid en de biodiversiteit is op de meeste plekken niet veel meer over. Steeds meer overheden, burgers, boeren en andere ondernemers zijn ervan doordrongen dat herstel van de biodiversiteit van groot belang is. Dat betekent niet dat we terug moeten naar het landschap van een eeuw geleden, maar dat we goed na moeten denken over de inrichting en het gebruik van het landelijk gebied in de toekomst. Willen we een gebied wat alleen optimaal ingericht is voor de gangbare landbouw, of willen we een natuurrijk landschap waar het naast goed boeren, fijn wonen, werken en recreëren is? De laatste vorm is zowel voor de economie als voor de biodiversiteit het meest interessant en biedt bovendien een goede basis voor een toekomstgerichte natuurinclusieve landbouw.

Met de biodiversiteit is het gelukkig niet alleen kommer en kwel in de gemeente Aalten. De kwaliteit van het oppervlaktewater is de afgelopen 30 jaar flink vooruit gegaan. Door natuurontwikkeling is de oppervlakte van half natuurlijke graslanden en ook bos toegenomen en is ook de ecologische infrastructuur van water en half natuurlijke graslanden verbetert. In het agrarische landschap is hier en daar de biodiversiteit flink vooruit gegaan door agrarisch natuurbeheer en door natuurontwikkeling bij particulieren.

De ambitie van de gemeente Aalten is de biodiversiteit te versterken door de samenhang in het landschap te vergroten en het beheer meer te richten op het vergroten van de biodiversiteit. Hierdoor ontstaat een robuust landschap waarin de biodiversiteit tegen een stootje kan.

Dit biodiversiteitsplan is mede tot stand gekomen door een financiële bijdrage uit de Regeling Landschap en Biodiversiteit van de provincie Gelderland. Dit biodiversiteitsplan voldoet aan de criteria van deze regeling.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is een breed begrip. Het is het aantal soorten per oppervlakte-eenheid, maar het is ook het verschil van individuen binnen één soort en ook het aantal van één soort telt mee. Ook de verschillende ecosystemen die er zijn is een vorm van biodiversiteit. Biodiversiteit is belangrijk voor het evenwicht in de natuur. Door biodiversiteit is ook landbouw mogelijk. Biodiversiteit reguleert het klimaat waardoor het voor de mens mogelijk is om op de aarde te overleven.

In het algemeen is het zo dat grote gebieden meerdere ecosystemen omvatten en daardoor een hogere biodiversiteit hebben. Hoe kleiner het oppervlak, hoe kleiner de biodiversiteit. Dit verschil was vroeger, pakweg een eeuw geleden, in Nederland een stuk kleiner dan nu. Sindsdien is het totaal aantal soorten in Nederland vermoedelijk licht toegenomen door klimaatopwarming en de introductie van exoten, terwijl het gemiddeld aantal soorten per vierkante meter drastisch is afgenomen. Deze afname vond vooral plaats door verdroging, verzuring, vermesting en landschappelijke versnippering als gevolg van de intensivering van de landbouw. Bijvoorbeeld: een cultuurgrasland kende een eeuw geleden waarschijnlijk gemiddeld 20 tot 40 plantensoorten per vierkante meter. Tegenwoordig ligt dit aantal ergens tussen de één en drie. Voor insecten en andere ongewervelde dieren zijn de verschillen vermoedelijk aanzienlijk groter. Ook in meer natuurlijke leefgebieden zoals bossen is in deze periode de biodiversiteit afgenomen, maar niet in de mate waarin dat in de agrarische leefgebieden heeft plaatsgevonden.

Leeswijzer

Het biodiversiteitsplan van de gemeente Aalten bestaat uit twee delen. Dit deel gaat over de acties die de gemeente Aalten wil gaan uitvoeren om de biodiversiteit te bevorderen. De inspiratiegids biodiversiteit gaat vooral over wat inwoners, bedrijven en organisaties kunnen doen om de biodiversiteit in de gemeente Aalten te bevorderen. Daarnaast is de inspiratiegids biodiversiteit allerlei achtergrondinformatie opgenomen over de actuele biodiversiteit en de knelpunten en kansen met betrekking tot biodiversiteit. Deze gids vormt de basis voor de keuzes die in het biodiversiteitplan zijn gemaakt en vormt daarnaast vooral een kennis- en inspiratiedocument voor derden om met biodiversiteit aan de slag te gaan.

2 Doel en reikwijdte

Het doel van dit plan is om de biodiversiteit in de gemeente Aalten te verhogen. In dit plan worden hiervoor de acties tot 2030 beschreven. Het gaat daarbij om aanpassing van de inrichting en het beheer van zowel het buitengebied als de bebouwde kommen voor zover de gemeente Aalten daar zelf invloed op heeft. Het gaat daarbij om de inrichting en het beheer van eigendommen van de gemeente zelf en om de invloed van de gemeente op de inrichting en het beheer van eigendommen van derden. Het ontstaan van het huidige landschap door allerlei ontwikkelingen in het verleden willen we gebruiken als inspiratie voor de toekomst. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een aantal verschillende landschapstypen die echter de afgelopen decennia op veel plekken minder herkenbaar geworden zijn. Het verhogen van de biodiversiteit willen wij samen laten gaan met het stoppen van de aftakeling van deze herkenbaarheid en deze waar mogelijk weer herstellen.

Daarnaast willen wij inwoners, bedrijven en organisaties in de gemeente Aalten inspireren om de biodiversiteit te verhogen. Een aanzet daartoe wordt gegeven door de bij dit plan behorende inspiratiegids biodiversiteit.

In de uitvoeringsagenda (hoofdstuk 5) staan voor de periode 2023-2030 de acties van de gemeente Aalten beschreven, die als doel hebben om de biodiversiteit te verhogen.

In 2030 wordt opnieuw gekeken naar de stand van zaken betreffende de biodiversiteit, en wordt gekeken wat dit plan hiervoor heeft opgeleverd.

Een combinatie van landschap, biodiversiteit en agrarisch en recreatief gebruik in de Haart.

3 Knelpunten en kansen

Inleiding

In de inspiratiegids biodiversiteit, behorende bij dit biodiversiteitsplan, worden de knelpunten en kansen in de verschillende deelgebieden binnen de gemeente Aalten uitvoerig beschreven. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste knelpunten en kansen samengevat. Daarbij wordt aangegeven welke rol de gemeente kan spelen om deze kansen te verzilveren. Ook wordt aangeven welke kansen de gemeente deels kan verzilveren door aanpassing van beleid en wetgeving en door initiatieven van derden te ondersteunen door het bieden van inspiratie, subsidieregelingen en het uitvoeren van pilots.

Knelpunten

In tabel 1 zijn de belangrijkste knelpunten samengevat. De knelpunten zijn daarbij van boven naar beneden gesorteerd in afnemende mate van impact op de biodiversiteit. In de tabel is een inschatting gemaakt op welke wijze de gemeente invloed kan uitoefenen om deze knelpunten (deels) op te lossen.

Tabel 1. Overzicht belangrijkste knelpunten biodiversiteit gemeente Aalten.

knelpunt biodiversiteit	bos en natuur	agrarisch cultuur-landschap	bebouwde kom
intensief agrarisch grondgebruik (incl. gebruik (kunst)mest, chemische bestrijdingsmiddelen)	xx	xxx	
stikstof	xxx	xxx	x
verdroging / inrichting en beheer lijnvormige wateren	xxx	xxx	x
beheer gemeentelijke bermen en sloten		xxx	
versnippering natuur, bos en landschapselementen	xxx	xxx	x
beheer natuur, bos en landschapselementen	x	xxx	x
invasieve exoten	xx	xx	xx
recreatie	xx	x	
beheer en inrichting tuinen en erven		x	xxx
inrichting en beheer gemeentelijk groen		xx	xx
na-isolering gebouwen		xx	xxx

mogelijke invloed gemeente:	
aanpassen inrichting en beheer eigendommen gemeente	x vrij groot knelpunt
ondersteuning initiatieven	xx groot knelpunt
voorlichting/inspiratie	xxx zeer groot knelpunt
samenwerking	
beleid/regelgeving	

Het grootse knelpunt in de gemeente is het intensieve agrarische grondgebruik. Europees en nationaal landbouwbeleid en -wetgeving heeft tot geleid tot een forse afname van het aantal boeren en een forse afname van de biodiversiteit van het agrarische landschap en aangrenzende bossen en natuur. De gemeente heeft hier nauwelijks invloed op. De komende jaren zal uitwijzen of vergroening van het landbouwbeleid en extra mogelijkheden binnen de regeling ANLb (Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer) het tij kunnen keren. Boeren die een goede boterham kunnen verdienen in een landschap met een rijke biodiversiteit is essentieel voor de toekomst van het buitengebied.

Kansen

In tabel 2 zijn de belangrijkste kansen samengevat. Deze zijn daarbij van boven naar beneden gesorteerd in afnemende mate van impact op de biodiversiteit. In de tabel is de rol van de gemeente weergegeven in het verzilveren van deze kansen.

Tabel 2. Samenvatting van de belangrijkste kansen.

kansen	initiatiefnemer	rol gemeente Aalten
natuurinclusieve landbouw	landbouw	ondersteuning door voorlichting en subsidieregelingen
verdroging tegengaan	waterschap, landbouw, gemeente	uitvoering antiverdrogingsmaatregelen gemeentelijke bermsloten
natuurvriendelijk beheer bermen en watergangen	waterschap, gemeente	uitvoeren ecologisch bermbeheer
versnippering tegengaan / landschapsherstel	landbouw, waterschap, particulieren	Landschapsregeling Aalten
meer natuurlijke inrichting lijnvormige wateren	waterschap i.s.m. aangrenzende grondgebruikers	
meer natuurgericht bosbeheer	particuliere boseigenaren	opstellen handvat natuurgericht bosbeheer, evt. i.s.m. andere Achterhoekse gemeenten
invasieve exoten bestrijden	alle grondeigenaren	uitvoering Gebiedsplan invasieve exoten
recreatie zoneren	alle grondeigenaren buitengebied	opstellen plan zonering recreatie
natuurvriendelijke inrichting en beheer tuinen	tuineigenaren bebouwde kommen	voorlichting, uitvoering actie Steenbreek e.d.
erven vergroenen	erfeigenaren buitengebied	voortzetting Regeling Landschap
natuurlijke inrichting en beheer gemeentelijk groen	gemeente	inrichting en beheer aanpassen
diervriendelijke na-isolering	eigenaren niet geisoleerde bebouwing	voorlichting, regelgeving?
nestkasten en verblijfplaatsen vleermuizen in nieuwbouw	gemeente	regelgeving
behoud oude gebouwen	eigenaren oude gebouwen	opzetten en ondersteunen klusbrigade
vergroenen van schoolpleinen	gemeente	uitvoeren klimaatadaptatiestrategie

De hierboven genoemde kansen en de mogelijke rol van de gemeente bij het verzilveren daarvan vormen de basis voor de uitvoeringsagenda biodiversiteit van de gemeente Aalten zoals deze in hoofdstuk 4 aan de orde komt.

4 Uitvoeringsagenda Biodiversiteit

In deze uitvoeringsagenda biodiversiteit worden de vervolgacties voor de gemeente aangegeven voor de periode 2023-2030. Deze acties zijn verdeeld over de volgende vier categorieën:

- 1. Aanpassing beheer en inrichting gemeentelijke eigendommen
- 2. Ondersteuning initiatieven
- 3. Voorlichting, inspiratie en educatie
- 4. Beleid en regelgeving

4.1 Aanpassing beheer en inrichting gemeentelijke eigendommen

1. Opstellen en uitvoeren plan verondiepen bermsloten

Heeft betrekking op: gemeentelijke bermsloten.

Achtergrond. Bermsloten functioneren primair als afwatering van de aangrenzende weg. Vaak zijn deze sloten dieper dan nodig en dragen daardoor bij aan ongewenste verdroging.

Doel: verdroging tegengaan. Het tegengaan van verdroging is gunstig voor de biodiversiteit.

Plan: Momenteel brengt de gemeente al in meerdere (berm-)sloten dammetjes aan om water vast te houden voor de droge perioden. Voor de overige (berm-)sloten waarvan bekend is dat ze waterafvoerend zijn, gaan we een plan opstellen. Waar nodig wordt in overleg met het waterschap en aangrenzende eigenaren bepaald welke sloten verondiept kunnen worden. Het uitvoeren van het verondiepen van de sloten gaat via de gemeentelijke buitendienst, en wordt meegenomen met de overige werkzaamheden van de buitendienst. Jaarlijks zullen er meerdere watergangen worden verondiept. De meeste winst is te halen bij sloten die waterafvoerend zijn. Het verondiepen van bermsloten is een goed voorbeeld waarbij uitvoering van de klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Aalten en het versterken van de biodiversiteit samen gaan.

2. Opstellen en uitvoeren ecologisch beheerplan bermen en sloten

Heeft betrekking op: gemeentelijke bermen, bermsloten en gazons.

Achtergrond: Het beheer van bermen en aangrenzende bermsloten gebeurde eerder uit het klepelen van de begroeiing, waarbij de planten tot kleine stukjes werden versnipperd en in de berm achterblijven. Hierdoor werd de berm steeds voedselrijker en verdringen grassen de kruiden. Dit proces wordt versterkt door de neerslag van stikstofverbindingen. Bovendien verzuren bermen door deze neerslag waardoor mineralen uitspoelen en de groeiplaatsomstandigheden voor kruiden slechter en voor grassen beter wordt. Gazons worden jaarlijks vele malen gemaaid. Dit is kostbaar, slecht voor de biodiversiteit en voor de beeldkwaliteit niet altijd een voordeel. Daar waar mogelijk kunnen gazons meegenomen worden in het ecologisch beheer. Voor de biodiversiteit van de bermen, sloten en gazons is maaien en vervolgens afvoeren van het maaisel de beste optie. Tijdens het maaien worden regelmatig stukken overgeslagen (bijvoorbeeld stukken die volop in bloei staan) ten behoeve van de fauna. Niet meer dan 80% van een element wordt per maaibeurt gemaaid. Het maaischema (maaifrequentie en tijdstippen van maaien) moet daarbij aangepast zijn op de bermtypen en de doeltypen waar het beheer vervolgens op gericht is.

De gemeente Aalten doet momenteel al aan maai—zuigbeheer, waarbij in het najaar het gras wordt gemaaid en direct wordt weggezogen. Op uitzichthoeken bij voorrangswegen na, wordt het gras momenteel alleen in het najaar gemaaid. Het maai-zuigbeheer is goed voor het verschralen, echter minder goed voor de insecten en de zaden die direct mee worden gezogen. Hiervoor is het hooien van het gras een betere methode, omdat insecten dan nog kunnen ontsnappen. Voor een optimaal ecologisch beheer wordt er dan ook overgeschakeld op hooilandbeheer. Hiervoor dient er een (werk-)plan te worden opgesteld. Uitgangspunt is één keer per jaar, in het najaar, maaien en hooien. En in de zomer op de plekken waar het nodig is vanuit verkeersveiligheid, daar een keer extra maaien en hooien. Het hooi gaat naar de agrariërs in de omgeving. Op termijn kan de uitvoering van het beheer met een maaizuigcombinatie met ecokop een optie zijn. Zaden en insecten (en afval) die op de bodem liggen worden dan niet opgezogen. Het beheer kan dan efficiënter plaats vinden. De ecokop is nog in ontwikkeling. Bij het opstellen van het plan wordt ook gekeken naar eventuele risico's wat betreft bermbranden.

Doelen:

- Verhogen biodiversiteit
- Stikstofadaptie; via afvoer maaisel afvoer overschot stikstof
- Versterken van het fijnmazige ecologische netwerk van bermen, sloten en lijnvormige landschapselementen
- Verhogen visuele aantrekkelijkheid
- Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups

Ecologisch berm- en slootbeheer levert daarnaast nog een aantal voordelen op:

- De bermen hoeven minder frequent afgeschaafd te worden. Dit levert een financieel voordeel op, mede ook doordat de afgeschaafde grond onderzocht moet worden op vervuiling en de grond vaak als vervuilde grond tegen hoge kosten afgezet moet worden.
- De verkeersveiligheid neemt toe doordat de draagkracht van de bermen verbetert en doordat de bermvegetatie op den duur minder hoog wordt.
- Het bermmaaisel kan verwerkt worden op landbouwgrond en als strooisel dienen in de potstal. Door deze toepassingen neemt het organisch stofgehalte op landbouwpercelen toe waardoor stikstofverbindingen minder snel uitspoelen naar het grondwater. Ook houdt de bodem vocht langer vast bij verhoging van het organisch stofgehalte. Beide effecten leiden tot hogere landbouwopbrengsten.

Plan:

- Opstellen ecologisch bermbeheerplan. Per berm wordt tijdens veldonderzoek vastgesteld wat het bermtype is en wordt per berm het doeltype bepaald. Op een aantal meetpunten wordt de vegetatie op een gestandaardiseerde wijze nauwkeurig in kaart gebracht als nulmeting. In het plan wordt per berm het gewenste beheer beschreven. Daarbij staat verkeersveiligheid voorop, gevolgd door verhoging van de biodiversiteit. In het plan wordt opgenomen op welke wijze het vrijkomende bermgras wordt verwerkt.
- Uitvoeren ecologisch bermbeheer.
- Monitoring. Periodiek wordt op de meetpunten de vegetatie gemonitord om het effect van het ecologisch beheer te meten en het beheer eventueel bij te stellen.

3. Opstellen en uitvoeren gebiedsplan invasieve exoten

Heeft betrekking op: de gehele gemeente Aalten

Achtergrond: Invasieve exoten vormen onder andere een bedreiging voor de biodiversiteit door verdringing van inheemse soorten, de doorstoom van wateren, de volksgezondheid en bouwwerken. Voor de bestrijding van invasieve exoten is een lange adem en samenwerking noodzakelijk. Door het opstellen van een gebiedsplan invasieve exoten kan dit in gang gezet worden. Het uitstellen van bestrijding leidt op termijn tot hoge kosten door schade en omvangrijkere bestrijding. De gemeente Aalten is al enige tijd actief om op haar eigendommen de plekken met Aziatische duizendknopen en de reuzenberenklauw te inventariseren en bestrijden. Daar gebeurd dus al het nodige. Belangrijk is dat deze aanpak uitgebreid wordt naar de gehele gemeente.

Doel:

- Het elimineren van invasieve exoten.

Plan: Allereerst worden bestaande gegevens over de verspreiding verzameld. Vervolgens worden in het veld de bekende groeiplaatsen beschreven en worden aanvullend onbekende groeiplaatsen geïnventariseerd. Vervolgens worden de maatregelen beschreven om de verschillende soorten te bestrijden. Daarop volgt de prioritering van de te nemen maatregelen. Wat betreft de gebiedskeuze is het Gelders Natuurnetwerk en de gebieden waar in het rapport Basiskwaliteit Aalten de biodiversiteit als goed zijn geclassificeerd prioritair. Ten slotte wordt in het plan beschreven hoe partijen in het gebied gaan samenwerken in de bestrijding van de invasieve exoten.

4. Opstellen en uitvoeren bomenplan

Heeft betrekking op: gemeentelijke eigendommen

Achtergrond: De gemeente heeft de wens om het aantal bomen op gronden die in eigendom zijn te vergroten. Zie voor verdere achtergrondinformatie hoofdstuk 9, punt 2 in inspiratiegids biodiversiteit behorende bij dit plan.

Doel: verhogen van het aantal bomen gronden van de gemeente Aalten.

Plan: Eerst worden de percelen in eigendom van de gemeente in kaart gebracht. Vervolgens wordt een sectie gemaakt van de percelen waar mogelijkheden zijn. Per geselecteerd perceel wordt een plan gemaakt om het aantal bomen te vergroten, rekening houdend met onder andere landschap, biodiversiteit, hittestress, droogte, wateroverlast en aangrenzend gebruik. Waar mogelijk worden niet alleen bomen geplant, maar worden bosjes, houtwallen en houtsingels aangelegd met een ondergroei en mantels van inheemse struiken en kruidenrijke zoomvegetaties. Per perceel wordt aangegeven op welke termijn uitvoering realistisch is. Prioriteit bij uitvoering is het Gelders Natuurnetwerk en de gebieden die in het rapport Basiskwaliteit Aalten landschappelijk matig en slecht scoren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven van particulieren en (agrarische) bedrijven om bomen te planten, onder andere door uitvoering van de Regeling Landschap. Ook kan een oproep gedaan worden aan de inwoners van de gemeente om aan te geven waar zij graag in de openbare ruimte een boom zouden willen. Dergelijke ‘wensbomen’ kunnen eventueel ter nagedachtenis aan een persoon geplant worden. De gemeente kan bij een geboorte een boom schenken aan de ouders. Deze boom moet dan in de eigen tuin geplant worden. Door de koppeling aan een geboorte zal deze boom ook niet zo snel gekapt worden en zullen kinderen zich bewust worden van het nut van bomen en de natuur in zijn algemeenheid. De uitvoering van het bomenplan is een goed voorbeeld waarbij uitvoering van de klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Aalten en het versterken van de biodiversiteit

samen gaan. In de klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Aalten is als ambitie de 3-30-300 norm opgenomen om hittestress te voorkomen. Deze norm houdt in: vanuit elke woning uitzicht op tenminste 3 bomen, tenminste 30% van elke wijk is voorzien van een bladerdak en elke inwoner moet binnen 300 meter vanaf zijn woning een park of groene ruimte kunnen bereiken van tenminste 1 ha.

Bijdrage biodiversiteit: Vooral het aanplanten van inheemse bomen en struiken, bij voorkeur van autochtone afkomst, heeft een positief effect op de biodiversiteit. Op uitheemse bomen en struiken leven nauwelijks insecten. Deze zijn daarom nauwelijks van belang voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen die van insecten als voedselbron afhankelijk zijn.

5. Actualiseren en uitvoeren plan van aanpak eikenprocessierups

Heeft betrekking op: de gehele gemeente Aalten.

Achtergrond: De eikenprocessierups veroorzaakt veel overlast. Door actieve bestrijding wordt de overlast beperkt. Deze bestrijding kost jaarlijks veel geld, het biedt geen structurele oplossing voor het probleem en gaat ten koste van biodiversiteit. Door het verhogen van de biodiversiteit op plekken waar de eikenprocessierups in groot aantal voorkomt kan de overlast duurzaam beperkt worden. De kosten hiervan zijn deels eenmalig (inrichting) en deels structureel (beheer) en op termijn lager dan de kosten van actieve bestrijding. In 2020 is er reeds een beleid over opgesteld, waarbij er ook aandacht was voor de bestrijding op de middellange termijn middels stimuleren van natuurlijke vijanden. Dit beleid dient geactualiseerd te worden.

Doelen:

- Verminderen overlast eikenprocessierups
- Verhogen biodiversiteit
- Verhogen aantrekkelijkheid landschap

Plan: in het plan komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Ecologie van de eikenprocessierups
- De eikenprocessierups in Aalten
- Landschappelijke ontwikkelingen in Aalten in relatie tot de eikenprocessierups
- Maatregelen, inclusief prioritering rekening houdend met het Gelders Natuurnetwerk en het rapport Basiskwaliteit Aalten
- Plan van aanpak
- Uitvoering maatregelen
- Monitoring

6. Aanpassen beheer groen

Gangbaar is dat bij het onderhoud aan gemeentelijke houtopstanden het beheer niet gefaseerd plaatsvindt. Bij het uitvoeren van bijvoorbeeld hakhoutbeheer wordt meestal het gehele element in één keer afgezet. Dit is slecht voor de biodiversiteit. Bij de uitvoer van dergelijk onderhoud moet verplicht gesteld worden dat dit gefaseerd wordt uitgevoerd. In het najaar van 2023 wordt hiermee een start gemaakt. Slechts bij hoge uitzonderingen worden chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt bij het groenbeheer door de gemeente Aalten.

7. Herijking uitgiftekaders openbaar groen

De druk op de publieke buitenruimte neemt toe. Steeds meer partijen leggen een claim op openbaar groen. Groen dat we hard nodig hebben voor het behoud en het herstel van de biodiversiteit en om onze gemeente klimaatbestendig in te richten. Een herijking van de uitgiftekaders voor openbaar groen is noodzakelijk om het groen dat we hebben verstandig te gebruiken voor de biodiversiteit en de klimaatadaptatiedoelen.

‘t Walfort. Foto: Ben Lammers. Eerste prijs fotowedstrijd Ode aan het Landschap.

4.2 Ondersteuning initiatieven

De gemeente vindt participatie van inwoners, bedrijven en organisaties zeer belangrijk bij het bevorderen van de biodiversiteit. De gemeente geeft hier met de diverse verenigingen, zoals SAAP, PAN en VALA, uitvoering aan en wil dit de komende jaren uitbreiden.

1. Landschapsregeling Aalten

Heeft betrekking op: het buitengebied van de gehele gemeente Aalten.

Achtergrond: Met deze provinciale subsidieregeling kunnen onder andere landschapselementen, zoals houtwallen, hoogstam boomgaarden en poelen worden aangelegd en kan achterstallig onderhoud aan landschapselementen worden weggewerkt. Deze regeling, ondergebracht bij gemeenten, is al vele jaren een groot succes. De afgelopen jaren zijn honderden projecten uitgevoerd. De Agrarische Natuurvereniging PAN speelt een belangrijke coördinerende en uitvoerende rol in deze regeling. Voor de landschapsregeling kunnen bij de provincie Gelderland helaas geen nieuwe aanvragen meer worden ingediend. In de gemeente Aalten loopt deze regeling in 2024 af.

Doelen:

- Versterken van het landschap
- Verhogen van de biodiversiteit
- Verhogen van de aantrekkelijkheid van het landschap

Plan: De toegekende subsidie tot en met 2024 zo goed mogelijk besteden aan het aanleggen en herstellen van landschapselementen. Bij de provincie Gelderland er op aandringen de regeling ook na 2024 voort te zetten of met een vergelijkbare nieuwe regeling te komen.

2. Stichting SAAP

Heeft betrekking op: het buitengebied van de gehele gemeente Aalten.

Achtergrond: De Stichting SAAP (Samenwerkend Actief Aaltens Platteland)

Doelen: Het stimuleren en ondersteunen van het proces van plattelandsvernieuwing en plattelandsontwikkeling in de gemeente Aalten, onder andere op het gebied van landbouw, leefbaarheid, recreatie en toerisme, natuur en landschap, cultuurhistorie en economie. Stichting SAAP heeft de taak om het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) uit te voeren. Zij geeft hieraan invulling door jaarlijks een uitvoeringsprogramma op te stellen. De uitvoering van die projecten ligt niet bij SAAP, maar bij de indienende partijen. Enkele projecten van SAAP lopen al vele jaren zoals bijvoorbeeld het akkerrandenproject. Voorbeelden van kortlopende projecten zijn: aanschaf drone met warmtecamera door de WBE, beplanting van het vestingpark Sint Bernardus en de landschappelijke inpassing van kuilvoerplaatsen.

Plan: Ieder jaar wordt een uitvoeringprogramma opgesteld, vooral gevuld met projecten die vanuit het gebied worden aangedragen.

3. Overige initiatieven

Heeft betrekking op: gehele gemeente Aalten

Achtergrond: Het is te verwachten dat er de komende jaren vanuit het gebied nieuwe initiatieven ontplooid worden ter bevordering van de biodiversiteit. De inspiratiegids biodiversiteit nodigt hier immers toe uit en ook toekomstige PR-activiteiten van de gemeente op het gebied van biodiversiteit kan leiden tot nieuwe initiatieven. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld initiatieven binnen de bebouwde kom die niet passen binnen de Landschapsregeling Aalten en de projecten van SAAP. Ook de gemeente zelf kan initiatiefnemer zijn. Een voorbeeld is de Operatie Steenbreek van de Stichting Steenbreek. De gemeente Aalten is sinds kort aangesloten bij deze stichting om samen met de bewoners de leefomgeving van de dorpskernen te vergroenen door stenen te vervangen door groen. De focus ligt daarbij op vier thema's: biodiversiteit, klimaatadaptatie, sociale cohesie en gezondheid. Elke steen die je door groen vervangt kan helpen om regenwater op te vangen, hitte in de bebouwde omgeving tegen te gaan, fijnstof af te vangen en het bodemleven te verbeteren. Steenbreek helpt om voorbeeldtuinen en geveltuinen aan te leggen en insectenhotels te bouwen. Daarnaast ondersteunt Steenbreek initiatieven om samen met buurtbewoners hele straten te vergroenen. Maar ook als je bedrijfsterreinen, zorglocaties en schoolpleinen wilt vergroenen, kun je bij Steenbreek terecht.

Kleuverspad. Foto: Gerjo te Linde. Tweede prijs fotowedstrijd Ode aan het Landschap.

4.3 Voorlichting, inspiratie en educatie

Hieronder worden een aantal aanbevolen acties voor de gemeente Aalten beschreven.

1. Biodiversiteitsplan Gemeente Aalten

Dit plan, en vooral ook de inspiratiegids biodiversiteit, kan als inspiratiebron dienen voor derden om zaken op te pakken ter bevordering van de biodiversiteit. In de communicatie met de inwoners van de gemeente Aalten kunnen deze plannen onder de aandacht gebracht worden en kan aangegeven worden waar ze te downloaden zijn.

2. Cursus natuurbeheer voor buitenlui

Organiseren van een cursus natuurbeheer voor “buitenlui”. Veel buitenlui hebben grond bij de deur waar ze van alles (willen) doen voor natuur en landschap. In de cursus wordt ingegaan op de biodiversiteit en de inrichting en het beheer van verschillende typen kleinschalige natuur en landschapselementen.

3. Bosbeheer en biodiversiteit

Opstellen van een rapport over het verhogen van de biodiversiteit van particuliere bossen. Vaak is houtoogst leidend bij het beheer van particuliere bossen omdat het beheer aangestuurd en uitgevoerd wordt door bosbouwondernemingen. Door biodiversiteit leidend te maken kan een eigenaar andere keuzes maken in het beheer. Een dergelijk rapport kan eventueel samen met andere Achterhoekse gemeentes opgesteld worden. Het rapport op laten stellen door een ecoloog in samenwerking met andere ecologen, de Bosgroep Midden-Nederland, boseigenaren en een bosbouwondernemer. Aan de presentatie van het rapport wordt een lezing en een excursie gekoppeld.

4. Tour ‘Biodiversiteit in jouw tuin’

Een rondgang door en voor dorpsbewoners langs biodiverse tuinen. Tijdens deze tour komt aan de orde hoe inwoners hun tuin optimaal kunnen inrichten voor de biodiversiteit, waarbij er ook aandacht is voor klimaatadaptie. Ook goed voor de sociale contacten.

5. Lezing gebouw bewonende dieren

Voorlichting geven over gebouw bewonende dieren zoals vleermuizen, huismus, gierzwaluw en zwarte roodstaart. Hoe kun je deze dieren helpen en ontzien bij nieuwbouw, verbouwingen en bij de na-isolatie van woningen? Wat te doen bij overlast door steenmarters?

6. Citizen science

Cursus over biodiversiteit in Aalten en de wijze waarop inwoners de kennis hierover kunnen vergroten door monitoring van broedvogels, vleermuizen, vlinders, amfibieën etc. zelf op te pakken. Uiteindelijk zal deze kennis leiden tot allerlei keuzes die de biodiversiteit verhogen. Inwoners enthousiast maken voor ‘citizen science’. Uitleg over de mogelijkheden van waarneming.nl. Enkele excursies maken deel uit van de cursus.

7. Cursus Gastheer van het landschap

Deze cursus wordt georganiseerd voor recreatiebedrijven. Het doel is dat eigenaren en medewerkers van recreatiebedrijven bezoekers over de bijzonderheden van het landschap kunnen vertellen. Hierdoor toename van de kwaliteit van de dienstverlening.

8. Natuur- en milieueducatie basisscholen

Op alle basisscholen in de gemeente Aalten worden jaarlijks lessen natuur- en milieueducatie gegeven door Staring Educatie. Per groep is 2,5 uur per jaar beschikbaar. Voor de uitvoering van de lessen heeft de gemeente Aalten een contract gesloten met stichting Staring Advies. De stichting biedt de scholen jaarlijks een programma aan waaruit gekozen kan worden. Het programma bevat binnen- en buitenactiviteiten, hierdoor leren de kinderen allerlei natuurverschijnselen en wetenswaardigheden rond natuur en het milieu. Er wordt kinderen een kijkje in de ‘groene wereld ’ gegeven. Dit alles met als doel de kinderen van nu actief en betrokken bij de natuur te laten blijven.

9. Communicatie

Op haar website, de duurzaamheidspagina’s in de huis-aan-huiskranten en via social media zal de gemeente Aalten regelmatig aandacht blijven schenken aan biodiversiteit. Het gaat daarbij om voorlichting over hoe bewoners biodiversiteit kunnen bevorderen, over nieuwe projecten en resultaten van projecten. Daarbij kan regelmatig verwezen worden naar het Biodiversiteitsplan en de Inspiratiegids en kan aangegeven worden waar deze op de website van de gemeente te downloaden zijn.

Natuur- en milieueducatie is van groot belang voor de komende generaties.

4.4 Beleid en regelgeving

Hieronder staan een aantal aanbevolen acties genoemd om de komende jaren te implementeren op het gebied van beleid en regelgeving.

1. Biodiversiteit meenemen in elk vraagstuk / vergunningsverleningstraject / omgevingswet

Minimaal handhaving en bij voorkeur versterken van biodiversiteit als uitgangspunt toevoegen. Bestaand groen/bomen (blijven) waarderen voor hun bijdrage aan de biodiversiteit.

2. Aanpassen bomenbeleidsplan

Opstellen van nieuwe regels voor de bescherming van markante bomen en boomstructuren op gronden die niet in eigendom zijn van de gemeente. Deze bomen en structuren kunnen voor de biodiversiteit van groot belang zijn.

3. Inkoop en aanbesteding

Bij inkoop en aanbesteding door de gemeente zelf, handhaving en versterken van biodiversiteit als uitgangspunt toevoegen.

4. Biodiversiteitsparagraaf eisen bij natuurtoetsen Wet natuurbescherming / omgevingswet

Bij natuuronderzoek ten behoeve van een ruimtelijke ontwikkeling een paragraaf ‘biodiversiteit’ eisen die vermeldt hoe de biodiversiteit op de betreffende locatie kan worden behouden en versterkt. Zo waarborgt de gemeente dat biodiversiteit wordt betrokken in ecologische onderzoeken door derden.

5. Biodiversiteit in het functiewisselingsbeleid

Als boerenerven een andere functie krijgen is het gevaar groot dat typische boerenerfvogels verdwijnen. Behoud van biodiversiteit onderdeel maken van het functiewisselingsbeleid. De inzet is soorten te behouden en het landschap zo in te richten dat hun leefgebied erop vooruit gaat.

6. Biodiversiteit bij aanleg zonnevelden

Uitgangspunt is dat bij de aanleg van een zonneakker een bijdrage wordt geleverd aan de biodiversiteit. Elk plan moet voor de aanleg van een zonneakker aangeven hoe en in welke mate de aanleg de biodiversiteit ondersteunt of versterkt en op welke wijze dit wordt gemonitord.

7. Opstellen soortmanagementplan natuurinclusief bouwen en vergunnen

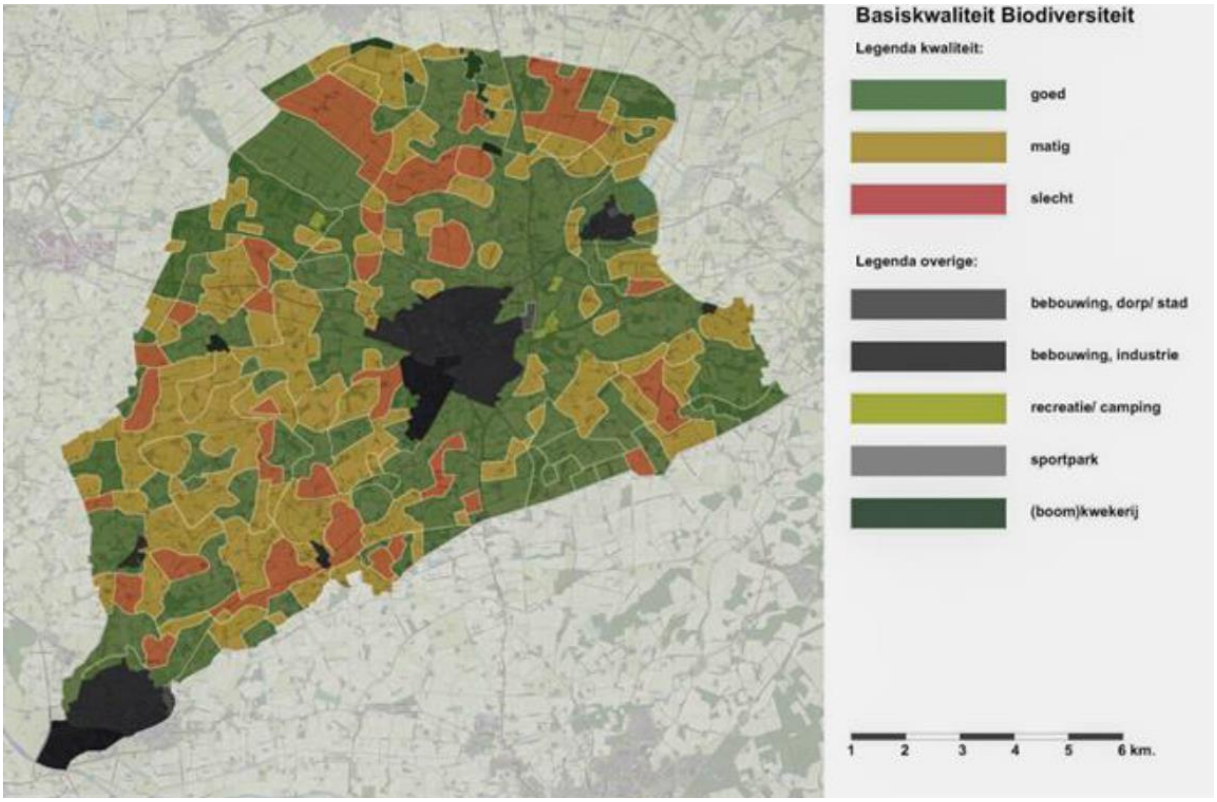
Voor de toekomst van gebouw bewonende dieren (vleermuizen, huismus, gierzwaluw en in het buitengebied ook steenuil en kerkuil) is het belangrijk dat er voorwaarden gesteld worden aan het (ver)bouwen van woningen en andere gebouwen. Door het opstellen van een door het bevoegd gezag (provincie Gelderland) goedgekeurd soortmanagementplan kan door verplichte natuur inclusieve maatregelen proactief de bescherming van soorten bewerkstelligd worden. Voor initiatiefnemers is dit kostenverhogend, maar wordt gewerkt binnen de wetgeving. Hiertegenover staat dat de initiatiefnemers van ruimtelijke plannen geen kostbare en tijdrovende onderzoeken meer hoeven uit te laten voeren in relatie tot beschermde soorten.

De iepenpage, een zeldzame dagvlinder die zijn eitjes op iepen afzet, heeft zich recent gevestigd in de gemeente Aalten, vermoedelijk als gevolg van klimaatverandering. Behoud van de schaarse iepen in de gemeente is voor deze soort cruciaal.

4.5 Prioritering - Basiskwaliteit Biodiversiteit

In het rapport Basiskwaliteit Aalten (Anton Stortelder Advies Natuur en Landschap, maart 2023) wordt de basiskwaliteit van landschap en biodiversiteit in de gemeente Aalten beschreven. De kaart van de basiskwaliteit biodiversiteit kan gebruikt worden om prioritering aan te brengen bij de uitvoering van de maatregelen die opgenomen zijn in dit biodiversiteitsplan. Deze kaart is opgenomen in figuur 1. De gebieden op deze kaart waarbij de biodiversiteit als matig en slecht is aangegeven, dienen voorrang te krijgen bij het herstel van de biodiversiteit. Dat betekent niet dat er in de groene gebieden niets hoeft te gebeuren. In delen van deze gebieden zijn ontwikkelingen aan de gang die er toe kunnen leiden dat deze delen in de categorie “matig” terecht komen. De scheidslijn tussen goed en matig moet als absolute ondergrens worden gezien voor de biodiversiteit. In meer dan 40% van de oppervlakte van he buitengebied van de gemeente Aalten zakt de biodiversiteit momenteel door deze ondergrens.

Figuur 1. Kaart van de basiskwaliteit biodiversiteit in de gemeente Aalten. Bron: Basiskwaliteit Aalten.

5 Monitoring

Het belangrijkste doel van het biodiversiteitsplan is om de biodiversiteit in onze gemeente te laten toenemen in de periode 2023-2030. Om te kunnen beoordelen of dat het geval is, is ecologische monitoring van de ambassadeurssoorten een goede optie. Deze soorten komen in de inspiratiegids biodiversiteit uitgebreid aan de orde. Minstens zo belangrijk is het om allerlei factoren die invloed hebben op de biodiversiteit te monitoren.

Monitoring maatregelen en overige omgevingsfactoren

Belangrijk is om de omgevingsfactoren die invloed hebben op de biodiversiteit te monitoren. Naast de maatregelen die in het verlengde van dit plan worden uitgevoerd zijn ook ontwikkelingen als veranderende landbouwpraktijk, klimaatverandering, natuurontwikkeling, bosaanleg en antiverdrogingsmaatregelen van groot belang. Om de trends in de aantallen van de ambassadeursoorten te kunnen duiden is het belangrijk om deze omgevingsfactoren te monitoren. Voorgesteld wordt om in 2026 en in 2030 de veranderingen in de omgevingsfactoren tussen 2023 en 2030 in kaart te brengen.

Ecologische monitoring

De basis voor elke ecologische monitoring is het uitvoeren van een nulmeting. Het is wenselijk om in 2023 of 2024 een nulmeting op basis van bestaande gegevens op te stellen. In deze nulmeting wordt per ambassadeursoort het verleden (vanaf 1950) en heden geschetst, waarbij de nadruk ligt op het aantal individuen en de verspreiding per soort. Rond 2030 worden de waarnemingen van de ambassadeursoorten uit de periode 2023-2030 verzameld en wordt per soort aangegeven of er sprake is van toename, achteruitgang of een stabiele situatie. Niet voor elke soort zal dit met dezelfde nauwkeurigheid kunnen worden bepaald. Er is een grote variatie in de intensiteit waarmee de soorten in de tijd worden gevolgd. Het is niet de bedoeling dat de gemeente het monitoren van diverse soorten zelf ter hand neemt. Wel kan de gemeente vrijwilligers motiveren ecologische monitoring uit te voeren.

In tabel 3 is per ambassadeursoort weergegeven welk onderzoek plaatsvindt en welke op te starten onderzoeken wenselijk zijn.

Tabel 3. Overzicht van lopend en mogelijk op te starten onderzoek per ambassadeursoort.

deelgebied	ambassadeursoorten	lopend onderzoek	mogelijk op te starten onderzoek
Vennen, heiden en half natuurlijke graslanden	gevlekte orchis	SNL- monitoring natuur- en bosgebieden	
	levendbarende hagedis		nulmeting uitvoeren; waar komt de soort nog voor?
	boompieper	SNL- monitoring natuur- en bosgebieden	
	boomkikker	wordt tweejaarlijks gemonitord in de gehele Achterhoek door Staring Advies	
Bossen	kleine ijsvogelvlinder		soortgerichte telroutes starten m.b.v. vrijwilligers
	gewone grootoorvleermuis	kerkzoldertellingen?	
	bosuil	verspreidingsonderzoek bosuil en steenuil Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek	
Beken, watergangen en plassen	weidebeekjuffer		telroutes libellen starten m.b.v. vrijwilligers
	ijsvogel	wordt jaarlijks gemonitord door de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek	
	winde	periodieke visstandmonitoring Boven-Slinge door het Waterschap Rijn en IJssel	
Agrarisch cultuurlandschap	kamsalamander	jaarlijkse "Beleidsmonitoring" ANLb van een aantal poelen door RAVON	
	patrijs	jaarlijkse monitoring van een aantal telgebieden door VALA	
	steenuil	verspreidingsonderzoek bosuil en steenuil Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek	
	kievit	weidevogelvereniging Achterhoek?	
	grasklokje		ecologische monitoring bermen gemeente Aalten
Bebouwd gebied	huismus	jaarlijkse monitoring MUS (Meetnet Urbane Soorten) van een telgebied in de bebouwde kom van Aalten; jaarrond tuintellingen	nieuwe MUS telgebieden in de bebouwde kommen van Bredvoort, Dinxperlo en Aalten
	laatvlieger		
	gierzwaluw	jaarlijkse monitoring MUS (Meetnet Urbane Soorten) van een telgebied in de bebouwde kom van Aalten; jaarrond tuintellingen	nieuwe MUS telgebieden in de bebouwde kommen van Bredvoort, Dinxperlo en Aalten
	braamsluiper	jaarlijkse monitoring MUS (Meetnet Urbane Soorten) van een telgebied in de bebouwde kom van Aalten; jaarrond tuintellingen	nieuwe MUS telgebieden in de bebouwde kommen van Bredvoort, Dinxperlo en Aalten

Het is zinvol om te onderzoeken of de basiskwaliteit natuur, onderdeel van het rapport Basiskwaliteit Aalten (Anton Stortelder Advies Natuur en Landschap, maart 2023), als nulmeting genomen kan worden. Dit biedt dit een veel “bredere” nulmeting, dan alleen de meting van de ambassadeursoorten.

Rapportage

- Opstellen van het rapport nulmeting ambassadeursoorten gemeente Aalten in 2023 of 2024.
- Opstellen van de rapporten monitoring omgevingsfactoren gemeente Aalten 2023-2026 en 2023-2030.
- Opstellen van het rapport monitoring biodiversiteit gemeente Aalten 2023-2030. In dit rapport worden de ecologische monitoring en de monitoring van de omgevingsfactoren in de periode 2023-2030 samengevat. Indien uit de evaluatie van de ecologische monitoring blijkt dat de trend van één of enkele ambassadeursoorten negatief is, zal in het rapport een voorstel gedaan worden om hierop de uitvoeringsagenda na 2030 aan te passen.

6 Begroting en planning

Op basis van de huidige bekende gegevens, gaan we uit van de begroting en planning voor het biodiversiteitsplan zoals opgenomen in dit hoofdstuk. De bedragen in de deelbegrotingen zijn indicatief en vormen een eerste beeld. In de verdeling hieronder is geen rekening gehouden met de inzet van personeel van de gemeente Aalten welke betrekking heeft op het organiseren en begeleiden van de verschillende onderdelen en de communicatie daarover. De inschatting is dat er 0,5 tot 1 fte-capaciteit nodig is voor de uitvoering van het biodiversiteitsplan en het op gang houden van de uitvoeringsagenda. Hierin zit wel een flinke overlap met de inzet ten behoeve van de klimaatadaptatiestrategie.

Begroting en planning aanpassing beheer en inrichting gemeentelijke eigendommen

In tabel 4 is de begroting en planning voor aanpassing van het beheer en de inrichting van gemeentelijke eigendommen opgenomen. In de kolom ‘Opmerkingen’ is onder meer aangegeven wat momenteel de subsidiemogelijkheden van de provincie Gelderland zijn. Het is niet onmogelijk dat de provincie ook andere onderdelen financieel wil ondersteunen vanwege diverse doelen die de provincie nastreeft in het gebied. In deze tabel is niet de extra inzet van gemeentepersoneel meegenomen welke betrekking heeft op werkzaamheden als het organiseren en het begeleiden van de verschillende onderdelen. In de tabel zijn indicatieve bedragen opgenomen.

Tabel 4. Begroting en planning aanpassing beheer en inrichting gemeentelijke eigendommen.

Onderdeel	Kosten gemeente per jaar (bedragen * € 1000)								Opmerkingen
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Opstellen plan verondiepen bermsloten	5	5							
Uitvoering plan verondiepen bermsloten		5	5	5	5	5	5	5	
Opstellen ecologisch beheerplan bermen en sloten	0								Plan wordt intern opgesteld.
Uitvoering ecologisch beheerplan bermen en sloten		150	150	150	150	150	150	150	
Opstellen gebiedsplan invasieve exoten	3,5	3,5							Maximaal € 10.000 wordt gesubsidieerd door de provincie Gelderland.
Uitvoering gebiedsplan invasieve exoten		10	10	10	10	10	10	10	De eeste 3 jaar worden voor 90% gesubsidieerd door de provincie met een maximum van € 75.000 voor deze 3 jaar.
Opstellen bomenplan	0								Plan wordt intern opgesteld.
Uitvoeren bomenplan		10	10	10	10	10	10	10	
Actualiseren plan van aanpak eikenprocessierups	0	0							Plan wordt intern opgesteld
Uitvoering plan van aanpak eikenprocessierups		30	30	30	30	30	30	30	Ecologisch bermbeheer is onderdeel van de uitvoering. De kosten daarvan zijn onder uitvoering ecologisch beheerplan bermen en sloten opgenomen.
totalen	9	214	205	205	205	205	205	205	

Begroting en planning ondersteuning initiatieven

In tabel 5 is de begroting en planning voor de ondersteuning van initiatieven opgenomen. In deze tabel is niet de extra inzet van gemeentepersoneel meegenomen welke betrekking heeft op werkzaamheden als het organiseren en het begeleiden van de verschillende onderdelen. In de tabel zijn indicatieve bedragen opgenomen.

Tabel 5. Begroting en planning ondersteuning initiatieven.

Onderdeel	Kosten gemeente per jaar (bedragen * € 1000)								Opmerkingen
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Uitvoering Landschapsregeling Aalten	11	11							75% cofinanciering door provincie en derden. Na 2024 stopt deze regeling.
Stichting SAAP	22	22	22	22	22	22	22	22	variabel % cofinanciering door derden
Overige initiatieven	10	10	10	10	10	10	10	10	variabel % cofinanciering door derden
totalen	43	43	32	32	32	32	32	32	

Begroting en planning voorlichting, inspiratie en educatie

In tabel 6 is de begroting en planning voor voorlichting, inspiratie en educatie opgenomen. In deze tabel is niet de (extra) inzet van gemeentepersoneel meegenomen welke betrekking heeft op werkzaamheden als het organiseren en het begeleiden van de verschillende onderdelen. In de tabel zijn indicatieve bedragen opgenomen.

De kosten van het programma voor natuur- en milieueducatie basisscholen zijn voor het schooljaar 2023-2024 € 26.242,-. Het contract loopt af per 1 augustus 2025, maar kan voor maximaal twee keer met een jaar verlengd worden.

Tabel 6. Begroting en planning voorlichting en inspiratie.

Onderdeel	Kosten gemeente per jaar (bedragen * € 1000)								Opmerkingen
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Inhuur mankracht voor lezingen en cursussen	2	2	2	2	2	2	2	2	
Bosbeheer en biodiversiteit		3							ca. 70% wordt gesubsidieerd door de provincie Gelderland
Natuur- en milieueducatie basisscholen	26	26	26	26	26	26	26	26	
totalen	28	31	28	28	28	28	28	28	

Begroting en planning beleid en regelgeving

In tabel 7 is de begroting en planning voor beleid en regelgeving opgenomen. In deze tabel is niet de (extra) inzet van gemeentepersoneel meegenomen welke betrekking heeft op werkzaamheden als het organiseren en het begeleiden van de verschillende onderdelen. In de tabel zijn indicatieve bedragen opgenomen.

Tabel 7. Begroting en planning beleid en regelgeving.

	Kosten gemeente per jaar (bedragen * € 1000)								
Onderdeel	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Opmerkingen
Opstellen soortmanagementplan natuurinclusief bouwen en vergunnen		15	15						
totalen	0	15	15	0	0	0	0	0	

Begroting en planning monitoring

In tabel 8 is de begroting en planning voor monitoring opgenomen. In deze tabel is niet de (extra) inzet van gemeentepersoneel meegenomen welke betrekking heeft op werkzaamheden als het organiseren en het begeleiden van de verschillende onderdelen. In de tabel zijn indicatieve bedragen opgenomen.

Tabel 8. Begroting en planning monitoring.

	Kosten gemeente per jaar (bedragen * € 1000)								
Onderdeel	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Opmerkingen
Opstellen rapport nulmeting ambassadeursoorten gemeente Aalten	2	2							
Opstellen van het rapport monitoring biodiversiteit gemeente Aalten 2023-3030								8	
totalen	2	2	0	0	0	0	0	8	

Samen met de grutto zijn veel soorten uit het cultuurlandschap rond Aalten verdwenen of bijna verdwenen.

